

ВІДГУК ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА
на дисертацію Пугача Андрія Миколайовича
«Формування системи наукового забезпечення державного
регулювання розвитку аграрного ресурсного потенціалу України»,
поданої на здобуття наукового ступеня доктора наук з державного
управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного
управління

Актуальність обраної теми досліджень.

Щодо актуальності теми дисертаційної роботи, то необхідно зазначити, що в даний час в аграрному секторі України відбуваються глибокі соціально-економічні перетворення. Реорганізовані аграрні підприємства перетворилися на самостійно господарюючі суб'єкти, активно йде процес становлення селянських (фермерських) господарств, проведена земельна реформа. На всіх рівнях докорінно змінилися функції органів державного управління аграрним виробництвом та їх взаємини з товаровиробниками всіх форм власності.

Проте темпи зростання виробництва в аграрному секторі є недостатніми для її прискореного розвитку і сильно відстають від загального рівня зростання економіки. Аграрний сектор поки відстає від розвинених країн по виробництву аграрної продукції, технологічної та технічної-оснащеності.

В останні роки аграрний сектор був підданий впливу ряду ризиків і факторів, які вплинули на результати, роботи галузі: макроекономічні, природно-кліматичні. Сьогодні аграрний сектор нашої країни, базовою основою складовою якого являється сільське господарство, постійно формує та забезпечує продовольчу, а також у визначених загальних межах економічну, енергетичну та екологічну безпеку, забезпечуючи тим самим розвиток технологічно пов'язаних секторів національної економіки зі створенням соціально-економічних умов сільського та аграрного розвитку.

У зв'язку з цим, дисертаційне дослідження, в якому зроблено спробу обґрунтування теоретичних, методологічних засад та розроблення практичних пропозицій щодо формування системи наукового забезпечення державного регулювання розвитку аграрного ресурсного потенціалу України, – є актуальним.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій.

Автором досліджено методологічні основи формування системи наукового забезпечення державного регулювання розвитку аграрного ресурсного потенціалу України, що дозволило проаналізувати сучасний стан інноваційного розвитку аграрного ресурсного потенціалу України, а також визначити принципові положення механізму відтворення людських ресурсів в процесі забезпечення розвитку аграрного потенціалу України.

Грунтовним слід вважати розуміння поняття «наукове забезпечення державного регулювання розвитку аграрного ресурсного потенціалу України», що представлено як система взаємопов'язаних ідей, методів, інструментів призначених для підготовки і реалізації державних рішень, які включають розробку організаційно-методичних та програмних рекомендацій, подолання розриву між науковими та освітніми організаціями в процесі виконання суспільно значущих проектів, поширення нових знань, акумулювання ресурсів аграрного виробництва, створення науково-освітніх та навчально-виробничих центрів, здатних задовольнити потреби агробізнесу у висококваліфікованих фахівцях (с. 35).

Цікавою є пропозиція дисертанта удосконалити концептуальний підхід до реалізації фінансово-кредитного механізму державного регулювання розвитку аграрного ресурсного потенціалу шляхом: формування системи кредитної кооперативності (кредитні кооперативи, місцеві кооперативні спілки, державний кооперативний банк) зі створенням відповідного нормативно-правового забезпечення; створення державного аграрного іпотечного банку на принципах оптимальної процентної ставки (на основі забезпечення мінімальної рентабельності), врахування особливостей ведення аграрного бізнесу, диференціації відсотків залежно від ринкових умов (с. 200).

Заслуговує на увагу концепція наукового забезпечення взаємодії органів публічної влади з аграрною освітою, наукою та бізнесом, що спрямована на розвиток освітньо-наукових процесів, за принципами: реалізації суспільно значущих досліджень; комплексного використання матеріально-технічних та кадрових ресурсів; залучення іноземних партнерів до проведення спільних досліджень і розвитку інтегрованих науково-освітніх структур; формування прозорої інформаційної системи; застосування сучасних методів стратегічного, інноваційного та соціального менеджменту (с. 266).

Автором запропоновано інтегративний підхід до формування системи наукового забезпечення державного регулювання розвитку аграрного ресурсного потенціалу на засадах: матеріалізації наукових розробок із застосуванням інноваційних комунікативних засобів розвитку виробничо-технологічної інфраструктури; впровадження систем моніторингу інформаційних потреб інноваційного розвитку аграрного сектору; освоєння нових інформаційних технологій; ефективного використання інтелектуального капіталу; гнучкої координаційної політики держави із забезпечення консолідації зусиль аграрного бізнесу, органів публічної влади, освіти і науки щодо виведення інноваційного продукту на ринок (с. 295).

Обґрунтованість висунутих пошукувачем наукових положень підкріплюється глибоким аналізом та узагальненням теоретичного та практичного досвіду, залученими і опрацьованими офіційними статистичними матеріалами і літературними джерелами з фахових питань

та використанням отриманих результатів в практичній діяльності органів державного управління.

Основні наукові положення, висновки і практичні рекомендації, викладені в дисертації, є достатньою мірою обґрунтованими, логічними і послідовними.

Достовірність результатів і новизна досліджень, повнота їх викладу в опублікованих працях.

Достовірність висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації, забезпечена знанням і творчим використанням наукової методології та застосуванням сучасних методів проведення досліджень. Наукові результати, теоретичні положення й висновки були отримані у межах наукової теми Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету “Формування системи науково інформаційного забезпечення державного регулювання розвитку аграрного ресурсного потенціалу України” (номер державної реєстрації 0114U001461). Роль автора, як співвиконавця, полягає в розробці механізмів формування системи наукового забезпечення державного регулювання розвитку аграрного ресурсного потенціалу України.

Наукова новизна одержаних результатів включає наступне:

вперше: запропоновано інтегративний підхід до формування системи наукового забезпечення державного регулювання розвитку аграрного ресурсного потенціалу (с. 295); обґрунтовано механізм державного регулювання інтегративних процесів в аграрному секторі, що полягає у впорядкуванні та систематизації зв'язків щодо розвитку інноваційних технологій, організаційних елементів інтеграції, нормативно-правового забезпечення за напрямками: впровадження нових технологічних засобів, прогресивних ресурсозбережних технологій, модернізація матеріально-технічної бази аграрного виробництва; формування інтегрованих науково-освітньо-виробничих структур, створення мережі навчально-наукових і навчально-виробничих центрів (с. 179); розроблено інноваційні напрями наукового забезпечення державного регулювання розвитку аграрного ресурсного потенціалу (с. 158);

удосконалено: інституційний підхід до реалізації механізму державно-приватного партнерства у процесі використання аграрного ресурсного потенціалу, який ґрунтується на формуванні альянсів між інституціями влади, освіти і науки, аграрного бізнесу за такими пріоритетними сферами: виробництва нових ресурсозберігаючих технологій; розвитку інформаційних технологій; підготовки інноваційно-орієнтованих фахівців; підготовки та супроводження пілотних проектів; реконструкції інфраструктури освіти і науки (с. 140); концептуальний підхід до реалізації фінансово-кредитного механізму державного регулювання розвитку аграрного ресурсного потенціалу (с. 200);

положення реалізації механізму бюджетного інвестування розвитку аграрного ресурсного потенціалу (с. 257);

дістали подальшого розвитку: понятійно-категорійний апарат теорії державного управління шляхом уточнення сутності понять: «наукове забезпечення державного регулювання розвитку аграрного ресурсного потенціалу України» (с. 35); «механізм інтеграції аграрної освіти, науки та виробництва» (с. 55); упорядкування чинників впливу державної підтримки розвитку аграрного ресурсно-інформаційного потенціалу на технічну та технологічну модернізацію аграрного сектору (с. 100); концепція наукового забезпечення взаємодії органів публічної влади з аграрною освітою, наукою та бізнесом, що спрямована на розвиток освітньо-наукових процесів (с. 266).

Значення роботи для науки і практики та шляхи використання результатів дослідження.

В дисертаційній роботі сформульовані теоретичні положення та обґрунтовані практичні рекомендації, що спрямовані на формування системи наукового забезпечення державного регулювання розвитку аграрного ресурсного потенціалу України. Основні ідеї та висновки дослідження доведено до конкретних положень, методик і рекомендацій. Вони можуть бути використані у практичній діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, підприємствами, громадськими організаціями.

Пропозиції щодо розширення повноважень органів місцевого самоврядування у сфері земельних відносин використані Комітетом з питань аграрної політики та земельних відносин Верховної Ради України під час опрацювання законодавчих актів України (дов. № 03-42-01/23 від 25.01.2016 р.). Рекомендації щодо впровадження перспективної багаторівневої стратегії державного регулювання аграрного сектору в національній економіці на основі впровадження технологій ресурсозберігаючого землеробства використано Департаментом стратегії та економічного розвитку Міністерства аграрної політики та продовольства України (дов. № 307-8/01-02 від 20.01.2016 р.). Результати досліджень щодо вдосконалення нормативно-правової бази у сфері реалізації економічної політики в агропромисловому комплексі використані Управлінням агропромислового розвитку Дніпропетровської обласної державної адміністрації (дов. № 431/0/119-16 від 22.03.2016 р.). Пропозиції щодо удосконалення організаційно-економічного механізму взаємодії влади різних рівнів в процесі забезпечення інноваційної структурної перебудови національної економіки на нову технологічну основу, а також визначення способів підвищення рівня інноваційної активності аграрних підприємств використано у практичній діяльності Синельниківської районної державної адміністрації Дніпропетровської області (дов. № 30-518/0/114-16 від 18.03.2016 р.).

Теоретичні положення, сформульовані рекомендації та пропозиції були використані в навчальному процесі Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету при розробці програм навчальних курсів з державного управління та державного регулювання економіки, економічної теорії, інституціональної економіки (дов. № 15-08-0044 від 10.03.2016 р.).

Оцінка оформлення дисертації та змісту автореферату.

Дисертація та автореферат оформлені згідно з вимогами МОН України. Зміст дисертаційної роботи логічний, виклад матеріалу послідовний і достатньою мірою розкритий. Основні положення дисертаційної роботи викладено в 39 наукових працях, загальний обсяг публікацій становить 43,1 друк. арк.

Зміст автореферату повністю ідентичний основним положенням дисертації.

Недоліки і побажання:

1. В дисертаційній роботі автор доволі часто застосовує категорію «інтеграція науки, освіти та виробництва», проте не дає чіткого визначення цьому поняттю.

2. Автор розглядає зарубіжний досвід розвитку інноваційного потенціалу аграрного виробництва (с. 218), але не зрозуміло які переваги зарубіжного досвіду треба перейняти, та впровадити в Україні.

3. Зауваження полягає в тому, що в авторефераті не конкретизовано принципи, якими треба керуватися в процесі реалізації інтеграційних процесів в сфері аграрної освіти, науки та виробництва (с. 10).

4. У другому розділі автором розглянуто сучасний стан інноваційного розвитку аграрного ресурсного потенціалу України (с. 81-103), але не зовсім зрозуміло якими є основні чинники, що уповільнюють процес впровадження інноваційних технологій до аграрної економіки України.

5. На стор.14 автореферату автор пропонує створення спеціальних інноваційних структур, основним завданням яких є розвиток інновацій, їх подальше поширення, а також впровадження у виробництво, проте не вказує, саме які фінансові ресурси необхідні для реалізації зазначених заходів.

Загальний висновок.

1. Дисертаційна робота **Пугача Андрія Миколайовича** «Формування системи наукового забезпечення державного регулювання розвитку аграрного ресурсного потенціалу України» є завершеним науковим дослідженням, виконаним на актуальну тему. Дослідження містить теоретичне обґрунтування та розроблення пропозицій щодо формування системи наукового забезпечення державного регулювання

розвитку аграрного ресурсного потенціалу України. Рівень проведених досліджень та їх практична спрямованість свідчать про наукову зрілість здобувача.

2. Актуальність і новизна, важливість одержаних здобувачем наукових результатів, їх обґрунтованість та достовірність, а також практична цінність сформульованих положень та отриманих результатів в сукупності становлять необхідні підстави для висновку про те, що дисертаційна робота «**Формування системи наукового забезпечення державного регулювання розвитку аграрного ресурсного потенціалу України**» відповідає вимогам МОН України, пунктів 9, 11, 12 Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року №567, а її автор – Пугач Андрій Миколайович – заслуговує присудження наукового ступеня доктора наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

Директор Навчально-наукового інституту
менеджменту та психології
ДВНЗ „Університет менеджменту освіти”
НАПН України (м.Київ),
д.держ.упр., професор

Handwritten signature of O. V. Aleynikova

О. В. Алейнікова

ВІДГУК ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА
на дисертацію Пугача Андрія Миколайовича

«Формування системи наукового забезпечення державного регулювання розвитку аграрного ресурсного потенціалу України», поданої на здобуття наукового ступеня доктора наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління

Актуальність обраної теми досліджень.

Наукова діяльність в аграрній сфері України реалізуються через інноваційний процес, тобто цілеспрямований науково-технічний та фінансово-економічний процес, що ставить за мету створення кращих за своїми споживчими властивостями товарів і технологій шляхом практичного застосування інновацій.

Інноваційна діяльність пов'язана із створенням, освоєнням і поширенням інновацій. Інноваційна діяльність виникає при передачі інформації та матеріальному переміщенні зі сфери науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт у виробництво, причому, результати цього процесу знаходять свого споживача.

Інноваційна діяльність - вид інтелектуальної діяльності людини, пов'язаний з реалізацією інноваційних ідей, фундаментальними і прикладними науковими дослідженнями, розробкою та реалізацією організаційних, фінансових та комерційних заходів.

На сьогоднішній день принципову складність представляє відбір перспективних конкурентоспроможних інновацій, виявлення їх інвестиційної привабливості, створення механізму прискореного просування інноваційних проектів на ринок. Тому перед органами державної влади постає проблема розробки методів і принципів відбору.

У зв'язку з цим, дисертаційне дослідження, в якому зроблено спробу обґрунтування теоретичних, методологічних засад та розроблення практичних пропозицій щодо формування системи наукового забезпечення державного регулювання розвитку аграрного ресурсного потенціалу України, – є актуальним.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій.

Вартими уваги є удосконалені положення реалізації механізму бюджетного інвестування розвитку аграрного ресурсного потенціалу шляхом доповнення функцій інвестицій (відтворення основних засобів для аграрного виробництва, перерозподіл фінансових ресурсів між суб'єктами господарювання, забезпечення інноваційної діяльності) та принципів (мінімізація негативних ефектів від перерозподілу інвестицій; забезпечення збалансованості структури інвестицій; врахування змін потреб на інновації) (с. 257).

Ґрунтовним слід вважати розуміння поняття «наукове забезпечення державного регулювання розвитку аграрного ресурсного потенціалу України», що представлено як систему взаємопов'язаних ідей, методів, інструментів

призначених для підготовки і реалізації державних рішень, які включають розробку організаційно-методичних та програмних рекомендацій, подолання розриву між науковими та освітніми організаціями в процесі виконання суспільно значущих проектів, поширення нових знань, акумулювання ресурсів аграрного виробництва, створення науково-освітніх та навчально-виробничих центрів, здатних задовольнити потреби агробізнесу у висококваліфікованих фахівцях (с. 35).

Цікавою є пропозиція дисертанта удосконалити інституційний підхід до реалізації механізму державно-приватного партнерства у процесі використання аграрного ресурсного потенціалу, який ґрунтується на формуванні альянсів між інституціями влади, освіти і науки, аграрного бізнесу за такими пріоритетними сферами: виробництва нових ресурсозберігаючих технологій; розвитку інформаційних технологій; підготовки інноваційно-орієнтованих фахівців; підготовки та супроводження пілотних проектів; реконструкції інфраструктури освіти і науки (с. 140).

Варто відмітити запропонований концептуальний підхід до реалізації фінансово-кредитного механізму державного регулювання розвитку аграрного ресурсного потенціалу шляхом: формування системи кредитної кооперативності (кредитні кооперативи, місцеві кооперативні спілки, державний кооперативний банк) зі створенням відповідного нормативно-правового забезпечення; створення державного аграрного іпотечного банку на принципах оптимальної процентної ставки (на основі забезпечення мінімальної рентабельності), врахування особливостей ведення аграрного бізнесу, диференціації відсотків залежно від ринкових умов (с. 200).

Автором удосконалено чинники впливу державної підтримки розвитку аграрного ресурсно-інформаційного потенціалу на технічну та технологічну модернізацію аграрного сектору, а саме: створення та розвиток інформаційної інфраструктури інноваційного розвитку аграрного сектору на базі сучасних технологій організації виробництва з подальшим впровадженням автоматизованих експертних систем; створення консалтингових та аналітико-інформаційних служб з метою усунення економічних протиріч, активізації функціональної ролі аграрного виробництва; інформатизації сільських громад; фінансування інноваційних розробок у сфері інформаційних технологій (с. 100).

Обґрунтованість наукових положень підтверджено фактичними офіційними матеріалами і літературними джерелами. Поставлена автором мета досягнута в повному обсязі.

Достовірність результатів і новизна досліджень, повнота їх викладу в опублікованих працях.

Достовірність висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації, забезпечена знанням і творчим використанням наукової методології та застосуванням сучасних методів проведення досліджень.

Наукові результати, теоретичні положення й висновки були отримані у межах наукової теми Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету “Формування системи науково інформаційного забезпечення державного регулювання розвитку аграрного ресурсного потенціалу України” (номер державної реєстрації 0114U001461). Роль автора, як співвиконавця, полягає в розробці механізмів формування системи наукового забезпечення державного регулювання розвитку аграрного ресурсного потенціалу України.

Наукова новизна одержаних результатів включає наступне:

вперше: запропоновано інтегративний підхід до формування системи наукового забезпечення державного регулювання розвитку аграрного ресурсного потенціалу (с. 295); обґрунтовано механізм державного регулювання інтегративних процесів в аграрному секторі (с. 179); розроблено інноваційні напрями наукового забезпечення державного регулювання розвитку аграрного ресурсного потенціалу (с. 158);

удосконалено: інституційний підхід до реалізації механізму державно-приватного партнерства у процесі використання аграрного ресурсного потенціалу, який ґрунтується на формуванні альянсів між інституціями влади, освіти і науки, аграрного бізнесу (с. 140); концептуальний підхід до реалізації фінансово-кредитного механізму державного регулювання розвитку аграрного ресурсного потенціалу (с. 200); положення реалізації механізму бюджетного інвестування розвитку аграрного ресурсного потенціалу (с. 257);

дістали подальшого розвитку: понятійно-категорійний апарат теорії державного управління шляхом уточнення сутності понять: «наукове забезпечення державного регулювання розвитку аграрного ресурсного потенціалу України» (с. 35); «механізм інтеграції аграрної освіти, науки та виробництва» (с. 55); упорядкування чинників впливу державної підтримки розвитку аграрного ресурсно-інформаційного потенціалу на технічну та технологічну модернізацію аграрного сектору (с. 100); концепція наукового забезпечення взаємодії органів публічної влади з аграрною освітою, наукою та бізнесом, що спрямована на розвиток освітньо-наукових процесів (с. 266).

Значення роботи для науки і практики та шляхи використання результатів дослідження.

Проведені дослідження, висновки, що зроблені за їх результатами, є основою для подальшого поглибленого наукового вивчення теорії державного управління; розробки рекомендацій щодо формування системи наукового забезпечення державного регулювання розвитку аграрного ресурсного потенціалу України.

Проведені дослідження, висновки, що зроблені за їх результатами, є основою для подальшого поглибленого наукового вивчення теорії державного управління; розробки рекомендацій щодо вдосконалення системи наукового забезпечення державного регулювання розвитку аграрного ресурсного потенціалу України.

Пропозиції щодо розширення повноважень органів місцевого самоврядування у сфері земельних відносин використані Комітетом з питань

аграрної політики та земельних відносин Верховної Ради України під час опрацювання законодавчих актів України (дов. № 03-42-01/23 від 25.01.2016 р.). Рекомендації щодо впровадження перспективної багаторівневої стратегії державного регулювання аграрного сектору в національній економіці на основі впровадження технологій ресурсозберігаючого землеробства використано Департаментом стратегії та економічного розвитку Міністерства аграрної політики та продовольства України (дов. № 307-8/01-02 від 20.01.2016 р.). Результати досліджень щодо вдосконалення нормативно-правової бази у сфері реалізації економічної політики в агропромисловому комплексі використані Управлінням агропромислового розвитку Дніпропетровської обласної державної адміністрації (дов. № 431/0/119-16 від 22.03.2016 р.). Пропозиції щодо удосконалення організаційно-економічного механізму взаємодії влади різних рівнів в процесі забезпечення інноваційної структурної перебудови національної економіки на нову технологічну основу, а також визначення способів підвищення рівня інноваційної активності аграрних підприємств використано у практичній діяльності Синельниківської районної державної адміністрації Дніпропетровської області (дов. № 30-518/0/114-16 від 18.03.2016 р.).

Теоретичні положення, сформульовані рекомендації та пропозиції були використані в навчальному процесі Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету при розробці програм навчальних курсів з державного управління та державного регулювання економіки, економічної теорії, інституціональної економіки (дов. № 15-08-0044 від 10.03.2016 р.).

Оцінка оформлення дисертації та змісту автореферату.

Дисертація та автореферат оформлені згідно з вимогами МОН України. Зміст дисертаційної роботи логічний, виклад матеріалу послідовний і достатньою мірою розкритий. Основні положення дисертаційної роботи викладено в 39 наукових працях, загальний обсяг публікацій становить 43,1 друк. арк.

Зміст автореферату повністю ідентичний основним положенням дисертації.

Недоліки і побажання:

1. В дисертаційній роботі автор доволі часто застосовує категорію «інноваційний розвиток аграрного виробництва», проте не дає чіткого визначення цьому поняттю.

2. В дисертації автор розглядає досвід реалізації аграрної політики в різних країнах (с. 208), але не зрозуміло які напрями треба перейняти, та впровадити в Україні.

3. Зауваження полягає в тому, що в авторефераті не конкретизовано основні засади реалізації процесу інформатизації в напрямку розвитку аграрного потенціалу (с. 21).

4. У третьому розділі автором було запропоновано напрям формування комплексних науково-технічних програм з використанням інноваційних

прогнозів (с. 158), але не зовсім зрозуміло якими є основні мотиви реалізації цього напрямку.

5. На стор. 21 автореферату автор пропонує заходи щодо впровадження систем моніторингу інформаційних потреб інноваційного розвитку аграрного сектора, проте не вказує на чинники формування потреб аграрних товаровиробників в інформаційних послугах.

Загальний висновок.

1. Дисертаційна робота Пугача Андрія Миколайовича «Формування системи наукового забезпечення державного регулювання розвитку аграрного ресурсного потенціалу України» є завершеним науковим дослідженням, виконаним на актуальну тему. Вона містить теоретичне обґрунтування та розроблення пропозицій щодо удосконалення формування системи наукового забезпечення державного регулювання розвитку аграрного ресурсного потенціалу України. Рівень проведених досліджень та їх практична спрямованість свідчать про наукову зрілість здобувача.

2. Актуальність і новизна, важливість одержаних здобувачем наукових результатів, їх обґрунтованість та достовірність, а також практична цінність сформульованих положень та отриманих результатів в сукупності становлять необхідні підстави для висновку про те, що дисертаційна робота «Формування системи наукового забезпечення державного регулювання розвитку аграрного ресурсного потенціалу України» відповідає вимогам МОН України, пунктів 9, 11, 12 Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567, а її автор – Пугач Андрій Миколайович - заслуговує присудження наукового ступеня доктора наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

**Завідувач кафедри обліку і аудиту
Запорізького національного
технічного університету,
д.держ.упр., проф.**

Н.М. Левченко

Підпис Левченко Н.М. засвідчую,

**Вчений секретар
Запорізького національного
технічного університету,
д.т.н., проф.**

В.В. Наумик

ВІДГУК ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА
на дисертацію *Пугача Андрія Миколайовича*
“Формування системи наукового забезпечення державного
регулювання розвитку аграрного ресурсного потенціалу України”,
поданої на здобуття наукового ступеня доктора наук з державного
управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного
управління

Актуальність обраної теми досліджень.

Щодо актуальності теми дисертаційної роботи, то необхідно зазначити, що Розвиток наукової діяльності в аграрній сфері України можливий на основі проведення глибокої структурної перебудови національної економіки з впровадженням прогресивної техніки і технологій, що включає: забезпечення економії різних видів виробничих ресурсів; підвищення якості продукції; забезпечення зростання продуктивності праці, що випереджає темпи зростання суспільного виробництва; забезпечення ефективної участі у міжнародному поділі праці.

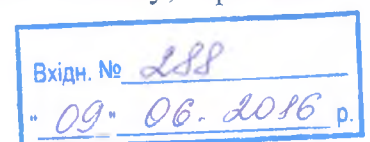
Досвід розвинених країн світу в останні роки переконливо демонструє, що підвищення ефективності аграрного ресурсного потенціалу досягається переважно за рахунок активізації інноваційної діяльності, тобто успішного функціонування науково-технічної сфери та інноваційного розвитку.

Кінцевий результат інноваційної діяльності - реалізація у виробництві, що сприяє систематичному, та більш прогресивного організаційно-економічного, управлінського та техніко-технологічного перетворення аграрного виробництва та підвищення його ефективності.

У зв'язку з цим, дисертаційне дослідження, в якому зроблено спробу обґрунтування теоретичних, методологічних засад та розроблення практичних пропозицій щодо формування системи наукового забезпечення державного регулювання розвитку аграрного ресурсного потенціалу України, – є актуальним.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій.

Автором вперше запропоновано запропоновано інтегративний підхід до формування системи наукового забезпечення державного регулювання розвитку аграрного ресурсного потенціалу на засадах: матеріалізації наукових розробок із застосуванням інноваційних комунікативних засобів розвитку виробничо-технологічної інфраструктури; впровадження систем моніторингу інформаційних потреб інноваційного розвитку аграрного сектору; освоєння нових інформаційних технологій; ефективного використання інтелектуального капіталу; гнучкої координаційної політики держави із забезпечення консолідації зусиль аграрного бізнесу, органів

публічної влади, освіти і науки щодо виведення інноваційного продукту на ринок (с. 295).

Цікавою є пропозиція дисертанта удосконалити положення реалізації механізму бюджетного інвестування розвитку аграрного ресурсного потенціалу шляхом доповнення функцій інвестицій (відтворення основних засобів для аграрного виробництва, перерозподіл фінансових ресурсів між суб'єктами господарювання, забезпечення інноваційної діяльності) та принципів (мінімізація негативних ефектів від перерозподілу інвестицій; забезпечення збалансованості структури інвестицій; врахування змін потреб на інновації) (с. 257).

Ґрунтовним слід вважати розуміння поняття «механізм інтеграції аграрної освіти, науки та виробництва», зміст якого полягає у створенні в регіонах зональних освітньо-науково-виробничих центрів, в яких на асоціативній основі будуть ефективно взаємодіяти аграрні освітні установи, науково-дослідні та консультативні структури, а також структури аграрного бізнесу з метою забезпечення інноваційного розвитку національної економіки та модернізації технологічних процесів (с. 55).

Заслугує на увагу концептуальний підхід до реалізації фінансово-кредитного механізму державного регулювання розвитку аграрного ресурсного потенціалу шляхом: формування системи кредитної кооперативності (кредитні кооперативи, місцеві кооперативні спілки, державний кооперативний банк) зі створенням відповідного нормативно-правового забезпечення; створення державного аграрного іпотечного банку на принципах оптимальної процентної ставки (на основі забезпечення мінімальної рентабельності), врахування особливостей ведення аграрного бізнесу, диференціації відсотків залежно від ринкових умов (с. 200).

Автором удосконалено концепцію наукового забезпечення взаємодії органів публічної влади з аграрною освітою, наукою та бізнесом, що спрямована на розвиток освітньо-наукових процесів, за принципами: реалізації суспільно значущих досліджень; комплексного використання матеріально-технічних та кадрових ресурсів; залучення іноземних партнерів до проведення спільних досліджень і розвитку інтегрованих науково-освітніх структур; формування прозорої інформаційної системи; застосування сучасних методів стратегічного, інноваційного та соціального менеджменту (с. 266).

Обґрунтованість висунутих пошукувачем наукових положень підкріплюється глибоким аналізом та узагальненням теоретичного та практичного досвіду, залученими і опрацьованими офіційними статистичними матеріалами і літературними джерелами з фахових питань та використанням отриманих результатів в практичній діяльності органів державного управління.

Основні наукові положення, висновки і практичні рекомендації,

викладені в дисертації, є достатньою мірою обґрунтованими, логічними і послідовними.

Достовірність результатів і новизна досліджень, повнота їх викладу в опублікованих працях.

Наукові результати, теоретичні положення й висновки були отримані у межах наукової теми Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету “Формування системи науково інформаційного забезпечення державного регулювання розвитку аграрного ресурсного потенціалу України” (номер державної реєстрації 0114U001461). Роль автора, як співвиконавця, полягає в розробці механізмів формування системи наукового забезпечення державного регулювання розвитку аграрного ресурсного потенціалу України.

Наукова новизна одержаних результатів включає наступне:

вперше: запропоновано інтегративний підхід до формування системи наукового забезпечення державного регулювання розвитку аграрного ресурсного потенціалу (с. 295); обґрунтовано механізм державного регулювання інтегративних процесів в аграрному секторі, що полягає у впорядкуванні та систематизації зв'язків щодо розвитку інноваційних технологій, організаційних елементів інтеграції, нормативно-правового забезпечення (с. 179); розроблено інноваційні напрями наукового забезпечення державного регулювання розвитку аграрного ресурсного потенціалу (с. 158);

удосконалено: інституційний підхід до реалізації механізму державно-приватного партнерства у процесі використання аграрного ресурсного потенціалу, який ґрунтується на формуванні альянсів між інституціями влади, освіти і науки, аграрного бізнесу (с. 140); концептуальний підхід до реалізації фінансово-кредитного механізму державного регулювання розвитку аграрного ресурсного потенціалу (с. 200); положення реалізації механізму бюджетного інвестування розвитку аграрного ресурсного потенціалу шляхом доповнення функцій інвестицій (відтворення основних засобів для аграрного виробництва, перерозподіл фінансових ресурсів між суб'єктами господарювання, забезпечення інноваційної діяльності) та принципів (мінімізація негативних ефектів від перерозподілу інвестицій; забезпечення збалансованості структури інвестицій; врахування змін потреб на інновації) (с. 257);

дістали подальшого розвитку: понятійно-категорійний апарат теорії державного управління шляхом уточнення сутності понять: “наукове забезпечення державного регулювання розвитку аграрного ресурсного потенціалу України” (с. 35); “механізм інтеграції аграрної освіти, науки та виробництва” (с. 55); упорядкування чинників впливу державної підтримки

розвитку аграрного ресурсно-інформаційного потенціалу на технічну та технологічну модернізацію аграрного сектору (с. 100); концепція наукового забезпечення взаємодії органів публічної влади з аграрною освітою, наукою та бізнесом, що спрямована на розвиток освітньо-наукових процесів (с. 266).

Значення роботи для науки і практики та шляхи використання результатів дослідження.

Проведені дослідження, висновки, що зроблені за їх результатами, є основою для подальшого поглибленого наукового вивчення теорії державного управління; розробки рекомендацій щодо формування системи наукового забезпечення державного регулювання розвитку аграрного ресурсного потенціалу України.

Пропозиції щодо розширення повноважень органів місцевого самоврядування у сфері земельних відносин використані Комітетом з питань аграрної політики та земельних відносин Верховної Ради України під час опрацювання законодавчих актів України (дов. № 03-42-01/23 від 25.01.2016 р.). Рекомендації щодо впровадження перспективної багаторівневої стратегії державного регулювання аграрного сектору в національній економіці на основі впровадження технологій ресурсозберігаючого землеробства використано Департаментом стратегії та економічного розвитку Міністерства аграрної політики та продовольства України (дов. № 307-8/01-02 від 20.01.2016 р.). Результати досліджень щодо вдосконалення нормативно-правової бази у сфері реалізації економічної політики в агропромисловому комплексі використані Управлінням агропромислового розвитку Дніпропетровської обласної державної адміністрації (дов. № 431/0/119-16 від 22.03.2016 р.). Пропозиції щодо удосконалення організаційно-економічного механізму взаємодії влади різних рівнів в процесі забезпечення інноваційної структурної перебудови національної економіки на нову технологічну основу, а також визначення способів підвищення рівня інноваційної активності аграрних підприємств використано у практичній діяльності Синельниківської районної державної адміністрації Дніпропетровської області (дов. № 30-518/0/114-16 від 18.03.2016 р.).

Теоретичні положення, сформульовані рекомендації та пропозиції були використані в навчальному процесі Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету при розробці програм навчальних курсів з державного управління та державного регулювання економіки, економічної теорії, інституціональної економіки (дов. № 15-08-0044 від 10.03.2016 р.).

Оцінка оформлення дисертації та змісту автореферату.

Дисертація та автореферат оформлені згідно з вимогами МОН України. Дисертаційна робота структурно складається з вступу, п'яти розділів, висновків, додатків та списку використаних джерел. Зміст автореферату повністю ідентичний основним положенням дисертації. Висновки аргументовані. В роботі надані змістовні пропозиції.

Недоліки і побажання:

1. Автор в роботі не наводить основні напрями державного регулювання розвитку інноваційного потенціалу аграрного виробництва на засадах технологічної модернізації аграрного сектору національної економіки.

2. В авторефераті варто було б обґрунтувати причини, які стримують розвиток ефективної інформаційно-консультаційної підтримки аграрних товаровиробників.

3. В авторефераті на с. 16 запропоновано напрям створення і підтримки діяльності інтегрованих науково-освітньо-виробничих структур, але не зрозуміло, якою є мета та основні функції реалізації зазначеного напрямку.

4. В дисертаційній роботі автор доволі часто застосовує таку категорію як «інформаційна послуга в системі аграрного ресурсного потенціалу», проте не наводить чіткого її визначення.

5. В авторефераті варто було б зазначити, якими мають бути принципи реалізації регіональної політики щодо підвищення результативності використання наявних ресурсів у складі аграрного ресурсного потенціалу регіону (с. 14).

Загальний висновок

1. Дисертаційна робота Пугача Андрія Миколайовича “Формування системи наукового забезпечення державного регулювання розвитку аграрного ресурсного потенціалу України” є завершеним науковим дослідженням, виконаним на актуальну тему. Вона містить теоретичне обґрунтування та розроблення пропозицій щодо формування системи наукового забезпечення державного регулювання розвитку аграрного ресурсного потенціалу України. Рівень проведених досліджень та їх практична спрямованість свідчать про наукову зрілість здобувача.

2. Актуальність і новизна, важливість одержаних здобувачем наукових результатів, їх обґрунтованість та достовірність, а також практична

цінність сформульованих положень та отриманих результатів в сукупності становлять необхідні підстави для висновку про те, що дисертаційна робота “Формування системи наукового забезпечення державного регулювання розвитку аграрного ресурсного потенціалу України” відповідає вимогам МОН України, пунктів 9, 11, 12 Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року №567, а її автор – Пугач Андрій Миколайович - заслуговує присудження наукового ступеня доктора наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

**Завідувач кафедри публічного управління
та адміністрування
Національного університету біоресурсів і
природокористування України,
д.держ.упр., доцент**

Я.Ф. Жовнірчик

ПІДПИС ЗАСВІДЧУЮ
Начальник відділу кадрів
М.В. Михайличенко
06 2016